

Valvira

Miten Valvira tukee terveydenhuollon omavalvontaa ja potilasturvallisuustyötä?

Ylilääkäri Päivi Tissari

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira),
Terveydenhuollon valvontaosasto

Kuntamarkkinat 11.9.2014

10.9.2014

paivi.tissari@valvira.fi

1

Valvira

Lainsäädäntöä

Terveydenhuoltolaki 8 §, 57 §, SosTMA (341/2011)

Laadunhallinta ja potilasturvallisuus

Laki yksityisestä terveydenhuollosta 6 §, 8 §

Omavalvontasuunnitelma

Vastaava johtaja

Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista 26 §

Seurantajärjestelmä

Vastuhenkilö

Ns. vanhuspalvelulaki 23 §

Omavalvontasuunnitelma

10.9.2014

2

Valvira

Sote-järjestämislain esitysluonnos 18 § *Omavalvontaohjelma*

Sote-alueen laadittava ja julkaistava internetissä järjestämisvastuuseen kuuluvista toiminnoista ja palveluista omavalvontaohjelma: miten varmistetaan

- palvelujen toteutuminen ja laatu
- asiakkaiden ja potilaiden yhdenvertaisuus

Tuottamisvastuussa olevan kunnan ja kuntayhtymän laadittava omaa toimintaansa koskeva omavalvontaohjelma (kuten edellä), sekä osana tätä suunnitelma laadunhallinnasta sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden edistämisestä.

SosTMA:lla voidaan antaa tarkempia säännöksiä omavalvontaohjelman sisällöstä ja laatimisesta.

10.9.2014

3

Valvira

Omavalvontavelvollisuudesta

Työnantaja on ensisijainen toimintayksikön toimintaa ja työntekijöitä **valvova taho**, ja ainoa, jolla on mahdollisuus ohjeistaa, seurata ja arvioida toimintaa reaaliaikaisesti sekä puuttua viivytyksettä havaittuihin epäkohtiin.

Valvontavastuu koskee myös **ostopalveluna** järjestettyä hoitoa.

Toimintayksikön on laadittava **suunnitelma laadunhallinnasta ja potilasturvallisuudesta**. (SosTMA 341/2011)

Potilaiden **muistutukset** on käsiteltävä asianmukaisesti ja niihin vastattava kohtuujassa.

Palvelujen järjestämisvastuuta ja omavalvontavastuuta **ei voi ulkoistaa**.

Valvira

Omavalvontavelvollisuudesta

jatkuu...

Useimmissa tapauksissa epäasianmukaisuudet voidaan hoitaa työnantajan toimenpitein, eikä niistä tarvitse ilmoittaa valvontaviranomaisille.

Tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä toteutetaan suunnitelmallista omavalvontaa, jonka avulla ehkäistään epäasianmukainen menettely, havaitaan epäkohdat ja puututaan niihin viivytyksettä ja tehokkaasti ja näin varmistetaan toiminnan laatu ja potilasturvallisuus.

On tärkeää, että työpaikan ilmapiiri sallii ja kannustaa puuttumaan ja tuomaan esille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa havaitut epäkohdat ja riskit - sekä toimintakäytäntöihin että työntekijöiden toimintaan liittyvät.

10.9.2014

5

Valvira

Riitta-Leena Paunio ja Risto Pelkonen: Terveystuollon valvontatyöryhmän mietintö. STM:n raportteja ja muistioita 2012:8 (14.3.2012)

- Laillistamismenettelyn kehittäminen: mm. tutkintotodistusten selvittämisen, sähköisen asioinnin ja kielikokeen kehittäminen sekä rajoitetun toimiluvan poistaminen; asianmukaiset säädösmuutokset ja voimavarat em. varten
- **Omavalvonnan kehittäminen**
- Muistutusmenettelyn ensisijaisuutta varmistavat säädösmuutokset
- AVlen sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan yhdistäminen Valviraan
- Valviran ja AVlen riittävien voimavarojen turvaaminen

10.9.2014

6

Valvira

**Riitta-Leena Paunio ja Risto Pelkonen:
Terveystuollon valvontatyöryhmän mietintö. STM:n
raportteja ja muistioita 2012:8:**

Omavalvonnan kehittäminen

- Terveystuollon toimintayksiköissä tulee laatia ja panna täytäntöön omavalvontasuunnitelma laadunhallinnan ja potilasturvallisuuden parantamiseksi (terveystuollotolain 8 §:aa muutettava)
- Myös omavalvonnan sisällöstä on säädettävä, mm:
 - turvallisuusruskien tunnistaminen ja hallinta
 - vaaratapahtumien raportointi
 - kielitaidon varmistaminen
 - perehdyttäminen
 - nopea puuttuminen ammattihenkilön epäasianmukaiseen toimintaan
- Potilaan osallistumisen ja kuulemisen vahvistaminen
- Lääketieteen opiskelijat lääkärin tehtävissä palvelussuhteeseen (ammattihenkilöasetuksen 3 § muutettava)

10.9.2014

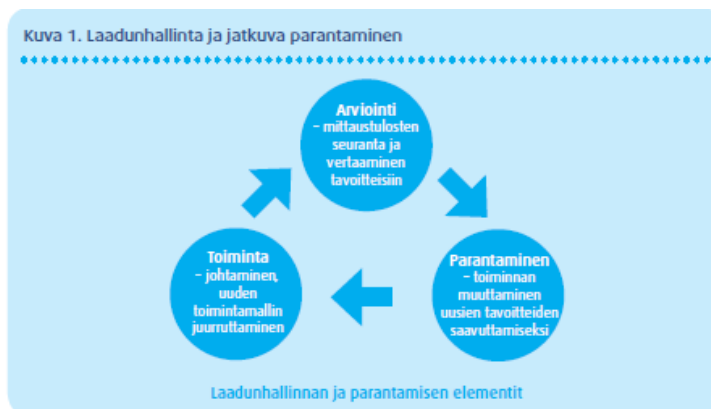
7

Valvira

Mitä laadunhallinta on?

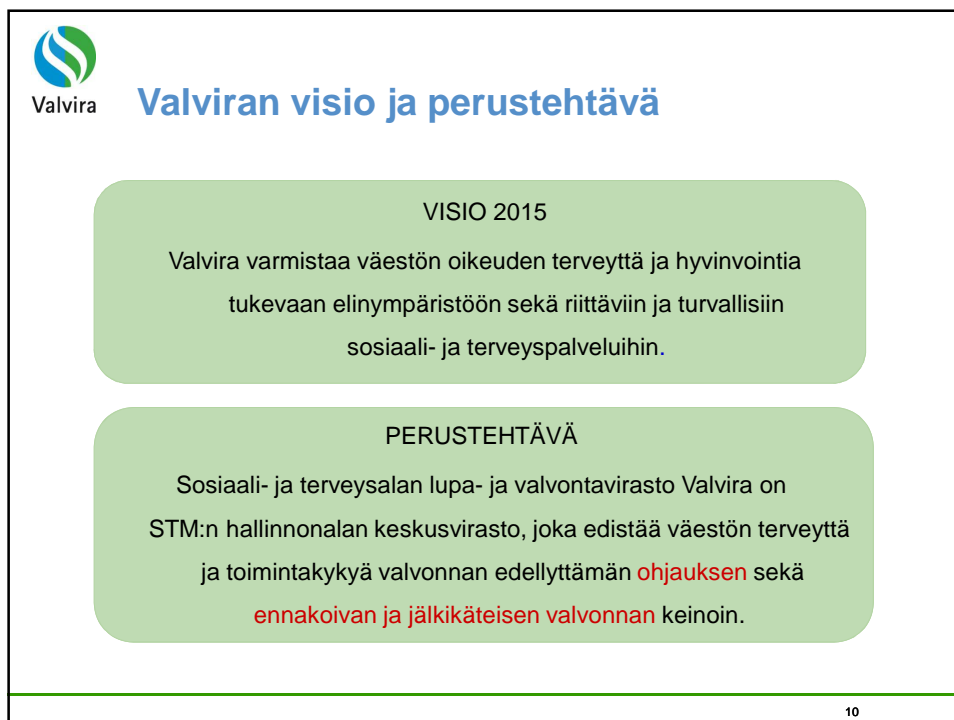
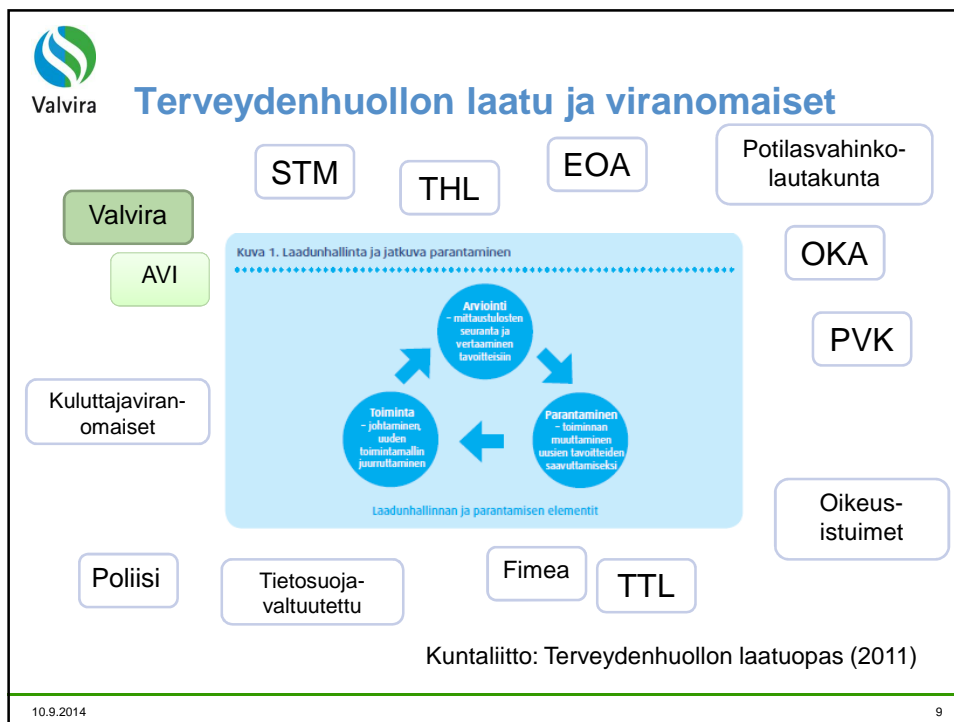
Kuva 1. Laadunhallinta ja jatkuva parantaminen

Kuntaliitto: Terveystuollon laatuopas (2011)

10.9.2014

8

Valvira

Valviran strategiset linjaukset

Tunnistamme ja ennakoimme

väestön terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät riskit ja kohdennamme työtämme sen perusteella.

- **Huolehdimme** erityisesti niiden ihmisten oikeuksista, jotka eivät itse pysty niitä puolustamaan.
- **Yhdenmukaistamme** sosiaali- ja terveysalan valvonnan sekä valvonnan edellyttämän ohjauksen saumattomaksi kokonaisuudeksi koko maassa.

Edistämme

toiminnanharjoittajien **omavalvontaa** vaikuttavaksi valvontamuodoksi.

Vaikutamme

aktiivisesti EU:ssa ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Toimintamme

on asiakaskeskeistä, laadukasta ja tehokasta.

Valvira

on arvostettu työnantaja.

11

Valvira

Organisaatio

12

Valvira

Terveysthuollon valvonnan tehtäväalueet

Reaktiivinen valvonta

Yksittäistapausten jälkivalvonta

- kantelut
- viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitukset yms.
- muiden viranomaisten pyytämät lausunnot (toiminnan asianmukaisuuden arviointia koskevissa asioissa)
- kansainvälisissä toimielimissä käsiteltäviin sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeviin ihmisoikeusasioihin liittyvät lausunnot

Valvontasuunnitelmiin perustuva valvonta

Valtakunnalliset valvontasuunnitelmat ja -ohjelmat

Valvottavien ohjaus ja neuvonta sekä asiakirjalausunnot

Puhelimitse, postitse ja sähköpostitse tapahtuva ohjaus ja neuvonta, koulutustoiminta, konsultaatioavun antaminen yms.

Asiantuntijalausunnot ja aloitteet muille viranomaisille.

10.9.2014

13

Valvira

Terveysthuollon valvonnan tehtäväalueet omavalvonnan edistämisessä

Reaktiivinen valvonta

Yksittäistapausten jälkivalvonta

- päätösten valmistelussa aina mukana organisaatiovalvonnan näkökulma
- organisaatiovalvonnassa aina mukana omavalvonnan edistäminen

Valvontasuunnitelmiin perustuva valvonta

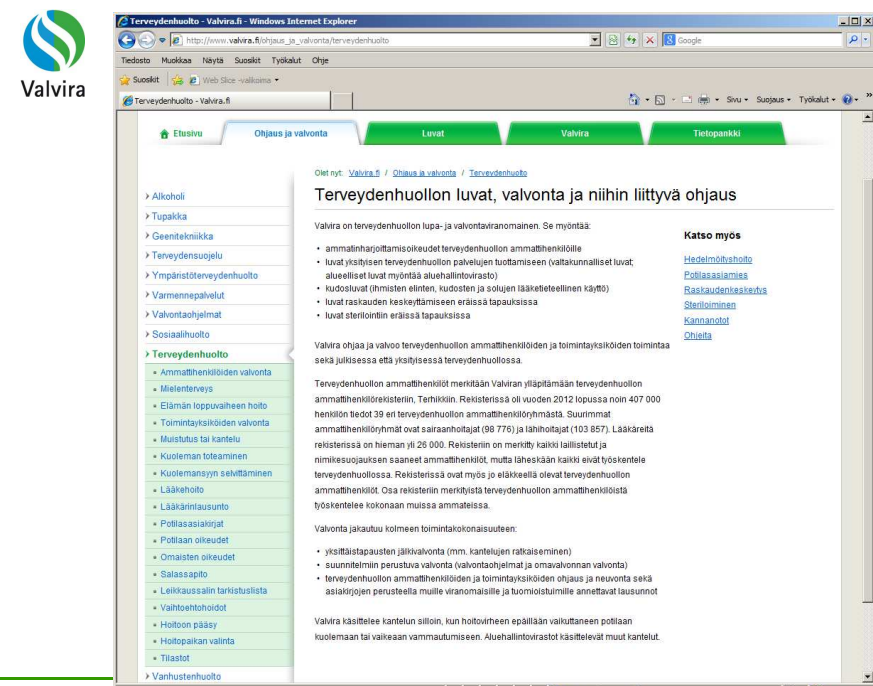
- valvontaohjelmissa mukana omavalvontaa käsittelevä kohta
- jokaisessa valvontaohjelman mukaisessa valvontatoimenpiteessä selvitetään ja ohjataan omavalvontaa

Valvottavien ohjaus ja neuvonta sekä asiakirjalausunnot

- kaikessa ohjauksessa, neuvonnassa, kouluttamisessa, asiantuntijatoiminnassa ja muille viranomaisille annettavissa lausunnoissa otetaan omavalvonnan tärkeys esiin

10.9.2014

14

Valvira

Terveydenhuolto - Valvira.fi - Windows Internet Explorer

http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/terveydenhuolto

Tiedosto Muokkaa Näytä Suosikit Työkäluut Ohje

Suosikit Web Slice -hallinta

Terveydenhuolto - Valvira.fi

Etusivu Ohjaus ja valvonta Luvat Valvira Tietopankki

Olet nyt: Valvira.fi / Ohjaus ja valvonta / Terveydenhuolto

Terveydenhuollon luvat, valvonta ja niihin liittyvä ohjaus

Valvira on terveydenhuollon lupa- ja valvontaviranomainen. Se myöntää:

- ammattihajottamis-oikeudet terveydenhuollon ammattihenkilöille
- luvat yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottamiseen (valtakunnalliset luvat: alueelliset luvat myöntää aluehallintovirasto)
- kudosluvut (ihmisten elinten, kudosten ja solujen lääketieteellinen käyttö)
- luvat raskauden keskeyttämiseen eräissä tapauksissa
- luvat sterilointiin eräissä tapauksissa

Valvira ohjaa ja valvoo terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja toimintayksiköiden toimintaa sekä julkisessa että yksityisessä terveydenhuollossa.

Terveydenhuollon ammattihenkilöt merkitään Valviran ylläpitämään terveydenhuollon ammattihenkilörekisteriin, Terhikiin. Rekisterissä oli vuoden 2012 lopussa noin 407 000 henkilön tiedot 39 eri terveydenhuollon ammattihenkilöryhmästä. Suurimmat ammattihenkilöryhmät ovat sairaanhoitajat (90 776) ja lähihoitajat (103 857). Lääkäreitä rekisterissä on hieman yli 26 000. Rekisteriin on merkitty kaikki laillistetut ja nimikesuojauksen saaneet ammattihenkilöt, mutta läheskään kaikki eivät työskentele terveydenhuollossa. Rekisterissä ovat myös jo eläkkeellä olevat terveydenhuollon ammattihenkilöt. Osa rekisteriin merkityistä terveydenhuollon ammattihenkilöistä työskentelee kokonaan muissa ammateissa.

Valvonta jakautuu kolmeen toimintakokonaisuuteen:

- yksittäistapausten jälkivalvonta (mm. kantelujen ratkaiseminen)
- suunnitelmien perusteista valvonta (valvontasuojelmat ja omaavalonnan valvonta)
- terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja toimintayksiköiden ohjaus ja neuvonta sekä asiakkaiden perusteella muille viranomaisille ja tuomioistuimille annettavat lausunnot

Valvira käsittelee kantelun siltä, kun hoitovirheen epäillään vaikuttaneen potilaan kuolemaan tai vaikeaan vammautumiseen. Aluehallintovirastot käsittelevät muut kantelut.

Katso myös

- [Hädelmöllyhoito](#)
- [Potilasasiames](#)
- [Raskaudenkeskeytys](#)
- [Sterilointimen](#)
- [Kannanotot](#)
- [Ohjeita](#)

10.9.2014

Internet | Suosittu tila: Käytössä

15

Jälkivalvonnasta ohjaukseen

Esimerkkejä

Hoidon tarpeen arviointi päivystyksessä (4.9.2014)

Hammaslääkärin potilastuolien käyttö (2.9.2014)

Synnyttäminen suun halkio ja erikoislääkärin seuranta (29.4.2014)

Lapsen syntymän toteaminen (1.4.2014)

Potilaan voinnin seuranta tehovalvonnan tai leikkauksen jälkeen (28.5.2013)

Leikkaussalien tarkistuslistat (22.3.2011)

Julkisen vallan käyttö (mm. 15.3.2010, 11.6.2014)

10.9.2014

16

Valvira

Valvontaohjelma

Esimerkinä hoitotakuun valvonta

Eräänä painopisteenä omavalvonnan toteutuminen

- toimivat tietojärjestelmät
- huolelliset ja yhdenmukaiset merkinnät

Seuraamus, jos omavalvonta ei toimi

10.9.2014

17

Valvira

Valvottavien ohjaus ja neuvonta

Esimerkkejä

Anestesian ja sedaation anto ensihoidossa (3.3.2014)

Optikon ja silmälääkärin välisestä työnjaosta ja potilaan informoinnista (29.8.2013)

Hoitosuunnitelmat pitkäaikaishoidossa ja ensihoito (30.4.2013)

Ensihoitohenkilöstö pyytää ohjetta lääkäriltä (22.4.2013)

Avoin turvallisuuskulttuuri (edistää potilasturvallisuutta ja auttaa omavalvonnassa) (19.3.2012)

Valvira selvittää jälkitarkastuskäytäntöjä ja ohjaa sairaanhoitopiirejä lainmukaiseen menettelyyn niiden järjestämisessä (22.2.2012)

10.9.2014

18

Valvira

Omavalvonnan edistäminen on keskeinen tavoite kaikessa tuottamassamme kouluttamisessa

- Ammattioikeuksien tarkistaminen ja Terhikki – rekisterin käyttö
- Hoitohenkilöstön valvonta ja ammattioikeuksien varmistaminen
- Potilasasiakirjojen asianmukainen laatiminen, säilyttäminen ja tietosuojakysymykset
- Turvallinen lääkehoito
- Ammattihenkilön oikeudet ja velvollisuudet
- Nopea puuttuminen ammattihenkilöiden päihdeongelmiin ja muihin henkilöturvallisuusasioihin
- Tuki haattatapahtumien seurantajärjestelmille
- Tuki potilasturvallisuus-laadunhallinta- ja omavalvontasuunnitelmille
- Asianmukainen selvityksenanto

10.9.2014

19

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Etsi sivustolta Etsi JulkiTerhikistä

Yhteystiedot
Palaute
Sivustarta

På Svenska
In English

Etusivu Ohjeet ja valvonta Luvut Valvira Tietopankki

Olet nyt: Valvira.fi / Tietopankki

Tietoa ja työkaluja asiointiin

Tietopankista löydät keskitetysti viraston julkaisut ja ohjeet, lomakkeet, kannanotot, lausunnot, loppuraportit, ratkaisuyhennelmät, luentomateriaaleja, markkina- ja valvontasuunnitelmat ja tietoa viraston rekistereistä.

Huomaathan, että jollinkin materiaaleista on merkitty vielä vanhat yhteystietomme. Puhelinnumeromme on vaihtunut vuoden 2012 alusta. **Vaihteen numero on 0295 209 111 ja faksi 0295 209 700.**

- > Julkaisut ja oppaat
- > Lomakkeet
- > Kannanotot
- > Linjaukset
- > Lausuntopyyntöt
- > Annetut lausunnot
- > Ohjeet
- > Ohjeet viranomaisille
- > Ratkaisuyhennelmät
- > Rekisterit
- > Luentomateriaalit
- > Markkina- ja valvontasuunnitelmat
- > Määräykset
- > Yhteisjulkaisut
- > Selvitykset
- > Esitteet
- > Uutiskirjeet

10.9.2014

Valvira

Valviran ja aluehallintovirastojen päätösten systemaattinen käsittely (yhdessä muistutusten, Potilasvakuutuskeskuksen päätösten ja haittatapahtumaraporttien kanssa) on potilasturvallisuustyötä ja omavalvontaa – ja se voi osaltaan olla myös valvontaviranomaiselle annettavaa omavalvontapalautetta.